Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Õiglase ülemineku fond“

(2020/C 324/11)

Pearaportöör:	Rijeka linnapea Vojko OBERSNEL (HR/PES)
Viitedokumendid:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega asutatakse õiglase ülemineku fond COM(2020) 22 final Muudetud ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi+, Ühtekuuluvusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisade rahastamisvahendi suhtes kohaldatavad finantseeskirjad COM(2020) 23 final Muudetud ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega asutatakse õiglase ülemineku fond COM(2020) 460 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega asutatakse õiglase ülemineku fond

COM(2020) 22 final

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 13

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Selleks et tagada õiglase ülemineku fondi vahendite kavandamise paindlikkus tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames, peaks olema võimalik ette valmistada iseseisev õiglase ülemineku fondi programm või kavandada õiglase ülemineku fondi vahendeid Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+-st (ESF+) või Ühtekuuluvusfondist toetatava programmi raames ühe või mitme sihtotstarbelise prioriteedi raames. Vastavalt määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artiklile 21a ***tuleks*** õiglase ülemineku fondi vahendeid suurendada ERFist ja ESF+-st saadava täiendava rahastamisega. ERFist ja ESF+-st ümberpaigutatud asjaomased summad peaksid olema kooskõlas õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades sätestatud tegevuste liikidega.	Selleks et tagada õiglase ülemineku fondi vahendite kavandamise paindlikkus tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames, peaks olema võimalik ette valmistada iseseisev õiglase ülemineku fondi programm või kavandada õiglase ülemineku fondi vahendeid Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+-st (ESF+) või Ühtekuuluvusfondist toetatava programmi raames ühe või mitme sihtotstarbelise prioriteedi raames. Vastavalt määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artiklile 21a ***võiks*** õiglase ülemineku fondi vahendeid suurendada ERFist ja ESF+-st saadava täiendava rahastamisega. ERFist ja ESF +-st ümberpaigutatud asjaomased summad peaksid olema kooskõlas õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades sätestatud tegevuste liikidega.

Motivatsioon

Õiglase ülemineku fond on poliitiline ettepanek, mis peaks üksnes täiendama olemasolevat ühtekuuluvuspoliitika eelarvet. Suuremat osa õiglase ülemineku fondist toetatavast tegevusest (artikkel 4) oleks tegelikult juba võimalik rahastada poliitikaeesmärkide 1 ja 2 raames ERFi ja ESF+ kaudu.

Muudatusettepanek 2

Artikkel 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Kooskõlas määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikli [4 lõike 1] teise lõiguga aitab õiglase ülemineku fond kaasa ühtsele erieesmärgile „võimaldada piirkondadel ja inimestel tegeleda kliimaneutraalsele majandusele ülemineku sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnamõjudega“.	Kooskõlas määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikli [4 lõike 1] teise lõiguga aitab õiglase ülemineku fond kaasa ühtsele erieesmärgile „võimaldada piirkondadel ja inimestel tegeleda kliimaneutraalsele majandusele ülemineku sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnamõjudega“ ***kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega, ELi eesmärgiga saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus ja 2030. aastaks seatud vähendamiseesmärkidega***.

Motivatsioon

Fondi eesmärk peaks selgelt viitama Pariisi kokkuleppe eesmärkidele ning ELi eesmärgile saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus ja 2030. aastaks seatud vähendamiseesmärkidele.

Muudatusettepanek 3

Artikli 3 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Õiglase ülemineku fond ***toetab tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärki kõigis liikmesriikides***.	1. Õiglase ülemineku fond ***rahastab mõjutatud piirkondade ülemineku või tegevuste ümberkorraldamise sotsiaalset, sotsiaal-majanduslikku ja keskkondlikku mõju.***

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 4

Artikli 4 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
2. Kooskõlas lõikega 1 toetatakse õiglase ülemineku fondist ***üksnes*** järgmisi tegevusi:	2. Kooskõlas lõikega 1 toetatakse õiglase ülemineku fondist järgmisi tegevusi:
a) tulusad investeeringud VKEdesse, sealhulgas idufirmadesse, mis toovad kaasa majanduse mitmekesistamise ja ümberkorraldamise;	a) tulusad ***ja jätkusuutlikud*** investeeringud VKEdesse, sealhulgas idufirmadesse, mis toovad kaasa majanduse mitmekesistamise ja ümberkorraldamise;
b) investeeringud uute ettevõtete loomisse, sealhulgas ettevõtlusinkubaatorite ja konsultatsiooniteenuste kaudu;	b) investeeringud uute***, kestlikule arengule ülemineku seisukohast oluliste*** ettevõtete loomisse, sealhulgas ettevõtlusinkubaatorite ja konsultatsiooniteenuste kaudu;

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
c) investeeringud teadus- ja innovatsioonitegevusse ning kõrgtehnoloogiale ülemineku edendamine;	c) investeeringud ***jätkusuutlikku*** teadus- ja innovatsioonitegevusse ning kõrgtehnoloogiale ülemineku edendamine;
d) investeeringud taskukohase puhta energia tehnoloogia ja taristu kasutuselevõttu, kasvuhoonegaaside heite vähendamisse, energiatõhususse ja taastuvenergiasse;	d) investeeringud taskukohase puhta***, turvalise ja säästva*** energia tehnoloogia ja ***sotsiaalse*** taristu kasutuselevõttu, kasvuhoonegaaside heite vähendamisse, energiatõhususse ja taastuvenergiasse;
e) investeeringud digitaliseerimisse ja digitaalsesse ühenduvusse;	e) investeeringud, ***millega toetatakse ELi direktiivi 2018/2001 (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta) (artikli 15 lõige 3), ELi direktiivi 2010/31 (hoonete energiatõhususe kohta) (artiklid 9 ja 11) ning ELi energiatõhususe direktiivi 2012/27 (artikli 14 lõige 4) rakendamist***;
f) investeeringud asjaomaste kohtade taastamisse ja saastest puhastamisse, maapinna korrastamisse ja otstarbe muutmist käsitlevatesse projektidesse;	f) ***investeeringud*** digitaliseerimisse ja digitaalsesse ühenduvusse;
g) investeeringud ringmajanduse edendamisse jäätmete vähendamise, sealhulgas jäätmetekke vältimise, ressursitõhususe, korduskasutamise, parandamise ja ringlussevõtu kaudu;	g) investeeringud asjaomaste kohtade taastamisse ja saastest puhastamisse, maapinna korrastamisse ja otstarbe muutmist käsitlevatesse projektidesse ***kooskõlas „saastaja maksab“ põhimõttega, nagu on määratletud komisjoni 17. juuni 2014. aasta määruse (EL) nr 651/2014 (ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks) artikli 2 lõikes 122***;
h) ***töötajate*** oskuste täiendamine ja ümberõpe;	h) investeeringud ringmajanduse edendamisse jäätmete vähendamise, sealhulgas jäätmetekke vältimise, ressursitõhususe, korduskasutamise, parandamise ja ringlussevõtu kaudu;
i) tööotsijatele tööotsingualase abi pakkumine;	i) ***tööjõu*** oskuste täiendamine ja ümberõpe;
j) tööotsijate aktiivne kaasamine;	j) tööotsijatele tööotsingualase abi pakkumine;
k) tehniline abi.	k) tööotsijate aktiivne kaasamine;
	l) ***mis tahes muu konkreetne tegevus, milles asjaomase territooriumi kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, liikmesriik ja Euroopa Komisjon on kokku leppinud ning mis on kooskõlas kohalike arengustrateegiatega ja aitab kaasa üleminekule CO_2-neutraalsele ELi majandusele 2050. aastaks***;
	m) tehniline abi.

Motivatsioon

— Keskkonnakaitsesse investeerimisel tuleb pidada kinni reeglist, et saastega tegelemise meetmete kulud peab kinni maksma saastaja.

— Oskuste täiendamine ja ümberõpe ei tohiks piirduda töötajatega, vaid hõlmama ka töötute, tööotsijate jne koolitamist rohelise majanduse töökohtade jaoks.

— Tuleb tagada toetatava projekti suurem paindlikkus, kui asjaomased kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, liikmesriik ja Euroopa Komisjon selles kokku lepivad.

Muudatusettepanek 5

Artikli 5 punkt a

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
a) tuumajaamade tegevuse lõpetamist ***või*** nende rajamist;	a) tuumajaamade tegevuse lõpetamist, nende rajamist ***või neisse mis tahes muud liiki investeerimist***;

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 6

Artikli 5 punkt d

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
d) investeeringuid fossiilkütuste tootmisse, töötlemisse, jaotusse, ladustamisse või põlemisse;	d) investeeringuid fossiilkütuste ***kaevandamisse,*** tootmisse, töötlemisse, jaotusse, ladustamisse või põlemisse***, sealhulgas uute söekaevanduste avamisse***;

Motivatsioon

Õiglase ülemineku fond ei tohiks toetada söekaevanduste avamist või taasavamist, kuid seda piirangut ei tohiks laiendada muud liiki kaevandustele (metall, mineraaltoore, dekoratiivkivimid jne), mis on kvaliteetne ja pikaajalist tööhõivet loov majandustegevus.

Muudatusettepanek 7

Lisada artikli 5 lõppu lõige

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Toetust ei anta tegevusele NUTS 3. tasandi piirkonnas, kus uue söe-, pruunsöe-, põlevkivi- või turbakaevanduse avamine või ajutiselt suletud söe-, pruunsöe-, põlevkivi- või turbakaevanduse taasavamine on kavandatud programmi kestuse ajaks ja põhineb õiglase ülemineku territoriaalsel kaval.

Motivatsioon

Toetuse eesmärk on aidata kaasa üleminekule CO_2-neutraalsele majandusele. See välistab uute kaevanduste ja/või turbakaevanduste avamise ning olemasolevate taasavamise.

Muudatusettepanek 8

Artikli 6 lõike 1 teine lõik

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Komisjon kiidab asjaomases õiglase ülemineku territoriaalses kavas sisalduva programmi heaks üksnes juhul, kui üleminekuprotsessist kõige negatiivsemalt mõjutatud territooriumide kindlaksmääramine on nõuetekohaselt põhjendatud ja asjaomane õiglase ülemineku territoriaalne kava on kooskõlas asjaomase liikmesriigi riikliku energia- ja kliimakavaga.	Komisjon kiidab asjaomases õiglase ülemineku territoriaalses kavas sisalduva programmi heaks üksnes juhul, kui üleminekuprotsessist kõige negatiivsemalt mõjutatud territooriumide kindlaksmääramine on nõuetekohaselt põhjendatud ja asjaomane õiglase ülemineku territoriaalne kava ***järgib Pariisi kokkuleppe eesmärke ning ELi eesmärki saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus ja 2030. aastaks seatud vähendamiseesmärke ning*** on kooskõlas ***määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artiklis [23] osutatud territoriaalsete strateegiatega***, asjaomase liikmesriigi riikliku energia- ja kliimakavaga ***ning Euroopa sotsiaalõiguste sambaga***.

Muudatusettepanek 9

Artikli 6 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Õiglase ülemineku fondi prioriteet või prioriteedid hõlmavad õiglase ülemineku fondi vahendeid, mis koosnevad õiglase ülemineku fondi kogueraldisest või osalisest eraldisest liikmesriikidele ning määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikli [21a] kohaselt ***üle kantud vahenditest***. Õiglase ülemineku fondi prioriteedile üle kantavate ERFi ja ESF+ vahendite ***kogu***summa ***peab olema vähemalt*** poolteist korda ***suurem kui*** õiglase ülemineku fondist sellele prioriteedile antava toetuse ***summa, kuid ei ületa kõnealust summat üle kolme korra***.	Õiglase ülemineku fondi prioriteet või prioriteedid hõlmavad õiglase ülemineku fondi vahendeid, mis koosnevad õiglase ülemineku fondi kogueraldisest või osalisest eraldisest liikmesriikidele ning ***vahenditest, mis korraldusasutus võib otsustada üle kanda*** määruse (EL) [uus ühissätete määrus] artikli [21a] kohaselt. Õiglase ülemineku fondi üle kantavate ERFi ja ESF+ vahendite summa ***ei tohi ületada rohkem kui poolteist korda*** õiglase ülemineku fondist sellele prioriteedile antava toetuse ***summat***.

Motivatsioon

Liikmesriikidele tuleks anda suurem paindlikkus ERFist ja ESF±ist õiglase ülemineku fondi ülekantavate summade üle otsustamisel. See piiraks ka võimalikku kulukohustustest vabastamist juhul, kui abi vastuvõtmise suutlikkus on kõige enam mõjutatud territooriumidel väike.

Muudatusettepanek 10

Lisada artikli 6 lõike 2 lõppu lõige

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Komisjon kiidab ERFi ja ESF+ vahendite ümberpaigutamise õiglase ülemineku fondist toetatavasse prioriteeti heaks üksnes juhul, kui ümberpaigutuse kogusumma ei ületa 20 % esialgsest rakenduskavas ettenähtud ERFi ja ESF+ eraldisest (arvutatud fondi kohta).

Motivatsioon

Viia õigusakti tekst vastavusse seletuskirjaga.

Muudatusettepanek 11

Artikli 7 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
1. Liikmesriigid koostavad koos asjaomaste territooriumide vastavate ametiasutustega ühe õiglase ülemineku territoriaalse kava või mitu õiglase ülemineku territoriaalset kava, mis hõlmavad üht või mitut mõjutatud territooriumi, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1059/2003 (mida on muudetud komisjoni määrusega (EL) nr 868/2014) kehtestatud ühise statistiliste territoriaalüksuste liigituse **3**. tasandile (edaspidi „NUTS **3**. tasandi piirkonnad“) või selle osadele, vastavalt II lisas esitatud vormile. Territooriumid peavad olema sellised, mis on ülemineku majandusliku ja sotsiaalse mõju tõttu kõige negatiivsemalt mõjutatud, eelkõige seoses eeldatava töökohtade kaotamisega fossiilkütuse tootmises ja kasutamises ning suurima kasvuhoonegaaside heitemahukusega tööstusrajatiste tootmisprotsesside ümberkujundamise vajadusega.	1. Liikmesriigid koostavad koos asjaomaste territooriumide vastavate ametiasutustega ühe õiglase ülemineku territoriaalse kava või mitu õiglase ülemineku territoriaalset kava, mis hõlmavad üht või mitut mõjutatud territooriumi, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1059/2003 (mida on muudetud komisjoni määrusega (EL) nr 868/2014) kehtestatud ühise statistiliste territoriaalüksuste liigituse **2**. tasandile (edaspidi „NUTS **2**. tasandi piirkonnad“) või selle osadele, vastavalt II lisas esitatud vormile. Territooriumid peavad olema sellised, mis on ülemineku majandusliku ja sotsiaalse mõju tõttu kõige negatiivsemalt mõjutatud, eelkõige seoses eeldatava töökohtade kaotamisega fossiilkütuse tootmises ja kasutamises ning suurima kasvuhoonegaaside heitemahukusega tööstusrajatiste tootmisprotsesside ümberkujundamise vajadusega.

Motivatsioon

Ülemineku negatiivne ülekanduv mõju ei piirdu NUTS 3. tasandi territooriumidega, vaid mõjutab tõenäoliselt ka ümbritsevaid territooriume. Sel põhjusel ja juhtimise lihtsustamiseks tundub asjakohasem keskendada toetus NUTS 2. tasandile.

Muudatusettepanek 12

Artikli 7 lõike 2 punkt b (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	b) ***(uus) selge kohustus tagada Pariisi kokkuleppe rakendamisel sotsiaalselt aus ja õiglane rohelisele majandusele üleminek;***

Motivatsioon

Õiglase ülemineku territoriaalsed kavad tuleks heaks kiita üksnes juhul, kui need sisaldavad selget kohustust saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärgid, nagu rõhutati Euroopa Ülemkogu 18. oktoobri 2019. aasta kohtumisel.

Muudatusettepanek 13

Artikli 7 lõike 2 punkt c (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	c) ***(uus) selge kohustus saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalne EL ja 2030. aastaks seatud vähendamiseesmärgid;***

Motivatsioon

Õiglase ülemineku territoriaalsed kavad tuleks heaks kiita üksnes juhul, kui need sisaldavad selget kohustust saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalne EL ja 2030. aastaks seatud vähendamiseesmärgid, nagu rõhutati Euroopa Ülemkogu 12. detsembri 2019. aasta kohtumisel.

Muudatusettepanek 14

Artikli 7 lõike 2 punkt c

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
c) hinnang, mis antakse kõige negatiivsemalt mõjutatud territooriumide üleminekuprobleemidele, sealhulgas kliimaneutraalsele majandusele ülemineku sotsiaalne, majanduslik ja keskkonnamõju, ning milles tehakse kindlaks mõjutatud töökohtade ja kaotatavate töökohtade võimalik arv, arenguvajadused ja -eesmärgid 2030. aastaks, mis on seotud suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega tegevusalade ümberkujundamise või lõpetamisega kõnealustel territooriumidel;	c) hinnang, mis antakse kõige negatiivsemalt mõjutatud territooriumide üleminekuprobleemidele, sealhulgas kliimaneutraalsele majandusele ülemineku sotsiaalne, majanduslik ja keskkonnamõju, ning milles tehakse kindlaks mõjutatud töökohtade ja kaotatavate töökohtade võimalik arv, arenguvajadused ja -eesmärgid 2030. aastaks, mis on seotud suure kasvuhoonegaaside heitemahukusega tegevusalade ümberkujundamise või lõpetamisega kõnealustel territooriumidel***, samuti hinnang selle kohta, milline on ülemineku negatiivne ülekanduv mõju naaberpiirkondadele***;

Motivatsioon

Õiglase ülemineku territoriaalses kavas tuleb nõuetekohaselt hinnata ülemineku võimalikku negatiivset ülekanduvat mõju.

Muudatusettepanek 15

Artikli 7 lõike 2 punkt f

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
f) juhtimismehhanismide (partnerluskokkulepped, kavandatud järelevalve- ja hindamismeetmed ning vastutavad asutused) kirjeldus;	f) juhtimismehhanismide (partnerluskokkulepped, kavandatud järelevalve- ja hindamismeetmed ning vastutavad asutused) kirjeldus***, juhul kui see erineb programmis juba kirjeldatud elementidest, nagu on määratletud määruse (EL) [uus ühissätete määrus] V lisas; kohalikke ja piirkondlike omavalitsusi tuleb sellesse täielikult kaasata;***

Motivatsioon

Lihtsustamismeetmena tuleks esitada üksnes teave, mis erineb programmis juba kirjeldatud elementidest kooskõlas dokumendiga „Näidisvorm ERFist (tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärk), ESF+-st, õiglase ülemineku fondist, Ühtekuuluvusfondist ja EMKF-st toetatavate programmide jaoks (artikli 16 lõige 3)“ (ühissätete määruse V lisa). ***Lisaks tuleb kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi pidada selles protsessis olulisteks sidusrühmadeks.***

Muudatusettepanek 16

Artikli 7 lõike 2 punkt h

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
h) kui toetust antakse tulusateks investeeringuteks muudesse ettevõtetesse kui VKEd, siis ***selliste toimingute ja ettevõtete täielik loetelu ning*** sellise toetuse vajalikkuse põhjendus puudujääkide analüüsi abil, mis näitab, et eeldatavasti kaotatavate töökohtade arv on suurem kui ilma investeeringuta loodud töökohtade arv;	h) kui toetust antakse tulusateks ***ja jätkusuutlikeks*** investeeringuteks muudesse ettevõtetesse kui VKEd, siis sellise toetuse vajalikkuse põhjendus puudujääkide analüüsi abil, mis näitab, et eeldatavasti kaotatavate töökohtade arv on suurem kui ilma investeeringuta loodud töökohtade arv;

Motivatsioon

Toimingute ja (suur)ettevõtete täieliku loetelu esitamine õiglase ülemineku fondi programmitöö etapis ei paista olevat eriti tehtav ning see võib põhjustada viivitusi juba programmitöö perioodi alguses. Lisaks on selline lähenemisviis otseselt vastuolus lihtsustamispüüdlustega, mille tulemusena loobuti muu hulgas eraldi menetlustest, mida kohaldatakse suurprojektide suhtes kehtiva ühissätete määruse artiklite 100–103 alusel.

Muudatusettepanek 17

Artikli 7 lõike 2 punkt i

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
i) kui toetust antakse investeeringuteks, mille eesmärk on saavutada direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevustest tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähendamine, siis ***toetatavate tegevuste täielik loetelu ja*** põhjendus selle kohta, et ***need*** aitavad kaasa kliimaneutraalsele majandusele üleminekule ja vähendavad märkimisväärselt kasvuhoonegaaside heidet, olles oluliselt väiksemad asjakohastest võrdlusalustest, mis on kehtestatud saastekvootide tasuta eraldamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ alusel, ning kui nende tulemuseks on märkimisväärse arvu töökohtade kaitse;	i) kui toetust antakse investeeringuteks, mille eesmärk on saavutada direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevustest tuleneva kasvuhoonegaaside heite vähendamine, siis põhjendus selle kohta, et ***toetatavad tegevused*** aitavad kaasa kliimaneutraalsele majandusele üleminekule ja vähendavad märkimisväärselt kasvuhoonegaaside heidet, olles oluliselt väiksemad asjakohastest võrdlusalustest, mis on kehtestatud saastekvootide tasuta eraldamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ alusel, ning kui nende tulemuseks on märkimisväärse arvu töökohtade kaitse;

Motivatsioon

Tegevuste täieliku loetelu esitamine õiglase ülemineku fondi programmitöö etapis ei paista olevat eriti tehtav ning see võib põhjustada viivitusi juba programmitöö perioodi alguses.

Muudatusettepanek 18

Artikkel 8a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Artikkel 8a
	1. Euroopa Komisjoni järelevalve all ja otsesel juhtimisel luuakse õiglase ülemineku platvorm (edaspidi „platvorm"), et võimaldada saadud kogemuste ja parimate tavade kahe- ja mitmepoolset vahetamist kõigis mõjutatud sektorites.
	2. Platvorm koosneb kahest tegevussuunast.
	a) Tehnilised töörühmad, mis tegelevad konkreetsete probleemidega asjaomastes piirkondades ning hõlbustavad kogemuste ja parimate tavade vahetamist õiglase ülemineku territoriaalsete kavade ja üksikute tegevuste koostamisel. Tehnilised töörühmad, mis peaksid hõlmama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, moodustatakse õiglase ülemineku fondi tegevusvajaduste kohaselt, võttes arvesse toetatavate tegevuste valdkondlikku katvust.
	Tehnilised töörühmad teevad tihedat koostööd [uue InvestEU programmi] määruse (EL) artikli 20 kohaselt loodud InvestEU nõustamiskeskusega ja Euroopa Investeerimispanga asjaomaste talitustega, tagamaks, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel oleks vajalik tehniline ja praktiline teave, et pääseda juurde InvestEU programmi ja Euroopa Investeerimispanga kaudu kättesaadavatele vahenditele.
	b) Õiglase ülemineku piirkondade iga-aastane foorum (edaspidi „foorum"), mis korraldatakse koostöös Euroopa Regioonide Komiteega. Foorum võimaldab kooskõlastada poliitikasuundumusi ja võtta need üle tehniliste töörühmade operatiivtegevusse.
	3. Komisjon kehtestab platvormi juhtimismehhanismide, liikmesuse, toimimise ja eelarve üksikasjaliku korra. Tagada tuleb kõigi valitsustasandite tasakaalustatud osalemine.
	4. Platvormi tegevuskulud kaetakse tehnilise abi vahenditest artikli 3 lõike 2 kolmanda lõigu kohaselt.

Motivatsioon

Tuleks lisada praktilised sätted õiglase ülemineku platvormi loomise kohta, et muuta selle eesmärgid ja toimimine selgemaks.

Muudatusettepanek 19

Artikli 10 lõige 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.	4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega ***ja sidusrühmadega***.

Muudetud ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi+, Ühtekuuluvusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisade rahastamisvahendi suhtes kohaldatavad finantseeskirjad

COM(2020) 23 final

Muudatusettepanek 20

Artikli 21a lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Õiglase ülemineku fondile tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames kättesaadavate vahendite summat kooskõlas määruse (EL) [õiglase ülemineku fondi määrus] artikliga [3] täiendatakse ERFist, ESF+-st või nende kombinatsioonist saadavate vahenditega nende piirkondade kategooriast, kus asjaomane territoorium asub. ERFi ja ESF+ vahendite kogusumma, mis paigutatakse ümber õiglase ülemineku fondi, peab olema vähemalt ***poolteist korda*** suurem kui õiglase ülemineku fondi toetuse summa, kuid ei tohi olla selle toetuse summast rohkem kui ***kolm*** korda suurem. ERFist või ESF+-st ümberpaigutatud vahendid ei tohi mingil juhul ületada 20 % asjaomasele liikmesriigile vastavalt ERFist ja ESF+-st tehtud eraldisest. (…)	Õiglase ülemineku fondile tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi raames kättesaadavate vahendite summat kooskõlas määruse (EL) [õiglase ülemineku fondi määrus] artikliga [3] täiendatakse ERFist, ESF+-st või nende kombinatsioonist saadavate ***vahendite vabatahtliku ülekandmisega*** nende piirkondade kategooriast, kus asjaomane territoorium asub. ERFi ja ESF+ vahendite kogusumma, mis paigutatakse ümber õiglase ülemineku fondi, peab olema vähemalt ***poole*** suurem kui õiglase ülemineku fondi toetuse summa, kuid ei tohi olla selle toetuse summast rohkem kui ***poolteist*** korda suurem. ERFist või ESF+-st ümberpaigutatud vahendid ei tohi mingil juhul ületada 20 % asjaomasele liikmesriigile vastavalt ERFist ja ESF+-st tehtud eraldisest. (…)

Motivatsioon

Liikmesriikidele tuleks anda suurem paindlikkus ERFist ja ESF±ist õiglase ülemineku fondi ülekantavate summade üle otsustamisel. See piiraks ka võimalikku kulukohustustest vabastamist juhul, kui abi vastuvõtmise suutlikkus on kõige enam mõjutatud territooriumidel väike.

Muudatusettepanek 21

Artikli 59 lõige 3a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	3a. Õiglase ülemineku fondist [õiglase ülemineku fondi] määruse (EL) kohast toetust saanud tegevuse korral tuleb õiglase ülemineku fondist saadud toetus tagasi maksta, kui kümne aasta jooksul pärast viimase makse tegemist toetust saanud liikmesriigile avatakse või taasavatakse õiglase ülemineku fondist saadud toetuse kasutamise kohas uus või ajutiselt suletud söe-, pruunsöe-, põlevkivi- või turbakaevandus.

Motivatsioon

Toetuse eesmärk on aidata piirkondadel minna üle CO_2-neutraalsele majandusele. See välistab uute kaevanduste ja/või turbakaevanduste avamise ning suletud kaevanduste taasavamise.

II. **POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. väljendab heameelt õiglase ülemineku fondi loomise üle, mis on peamine vahend kliimaneutraalsusele üleminekust kõige enam mõjutatud piirkondade toetamiseks;

2. väljendab heameelt asjaolu üle, et õiglase ülemineku fondi ettepanekus on arvesse võetud komitee peamisi soovitusi, mis on esitatud komitee arvamuses sotsiaal-majanduslike struktuurimuutuste kohta Euroopa söekaevanduspiirkondades ([1]);

3. väljendab heameelt asjaolu üle, et fond toetab kõiki liikmesriike, kuid on siiski suunatud ainult kõige enam mõjutatud piirkondadele; Lisaks tuleks fondi nõuetekohaseks kontsentratsiooniks ja tõhususeks ning abi minimaalse osakaalu kindlaksmääramiseks võtta arvesse üksnes mõjutatud piirkondade elanikkonda;

4. väljendab heameelt selle üle, et õiglase ülemineku fondi jaoks on kavandatud 11 270 459 000 eurot eraldisi (jooksevhindades) mitmeaastasest finantsraamistikust 2021–2027 ning 32 803 000 000 eurot lisaeraldisi (jooksevhindades) Euroopa taasterahastust, mis on hiiglaslik stiimul õiglase ülemineku fondi eesmärkide saavutamiseks; märgib murega, et jooksevhindades väljendatud summad võivad vähendada mitmeaastase finantsraamistiku eelarverubriikide eraldiste läbipaistvust ja võrreldavust; kutsub nõukogu üles lisama selle reaalselt lisaeraldistena mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) üle peetavatesse läbirääkimistesse;

5. märgib murega, et Euroopa taasterahastust eraldatavad lisavahendid, mis toovad kaasa täiendavad kulukohustused aastatel 2021–2024, panevad korraldusasutused ja lõplikud abisaajad äärmiselt suure surve alla, kuna nad peavad uue programmitöö perioodi esimese nelja aasta jooksul valmistama ette, rakendama ja kulutama peaaegu 75 % kogueraldisest;

6. peab tervitatavaks Euroopa Komisjoni algatust toetada 2050. aastaks kliimaneutraalsele, kliimatundlikule ja keskkonda säästvale majandusele üleminekut, kasutades sihipäraseid meetmeid ja toetades kliimaneutraalsele majandusele üleminekust kõige enam mõjutatud piirkondi kindlal viisil ja lisavahendite abil; rõhutab, et neid lisavahendeid ei tohi mingil juhul võtta ühtekuuluvuspoliitika eelarvest; rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika tugev eelarve peab jääma peamiseks prioriteediks, et toetada kliimameetmete võtmist territoriaalsel tasandil;

([1]) Euroopa Regioonide komitee arvamus teemal „Sotsiaal-majanduslikud struktuurimuutused Euroopa söekaevanduspiirkondades“ (ELT C 39, 5.2.2020, lk 58).

7. palub Euroopa Komisjonil paigutada uus õiglase ülemineku fond mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 rubriiki 2 („Ühtekuuluvus ja väärtused“) rubriigi 3 („Loodusvarad ja keskkond“) asemel ning kordab oma vastuseisu ühtekuuluvuspoliitika kavandatud kärbetele; meenutab oma üleskutset, et kogu Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide riiklik kaasrahastamine tuleks stabiilsuse ja kasvu pakti arvutustest välja jätta, ning leiab, et sama peaks kehtima ka õiglase ülemineku fondi puhul;

8. viitab konkreetsetele raskustele, millega seisavad silmitsi fossiilkütustest suurel määral sõltuvad isoleeritud energiasüsteemidega piirkonnad, näiteks äärepoolseimad piirkonnad; toonitab, et energiaallikate jaotuse arendamine seoses territooriumi, vee, jäätmete ja energiaga on kesksel kohal nende energiastrateegias CO_2-neutraalse majanduse poole liikumisel;

9. võtab teadmiseks Euroopa Komisjoni muudetud hinnangu, et õiglase ülemineku mehhanismi kolm sammast toovad 2030. aastaks kaasa 150 miljardi euro suuruse investeeringu. Komitee tunneb siiski muret eeldatava finantsvõimenduse määra ja erainvesteeringute teostatavuse pärast mõne võimaliku projekti puhul;

10. nõuab, et õiglase ülemineku fondist ega õiglase ülemineku mehhanismist ei antaks toetust investeeringutele NUTS 3 piirkondadesse, kus on antud riiklik luba uue söe-, pruunsöe-, põlevkivi- või turbakaevanduse avamiseks või ajutiselt suletud söe-, pruunsöe-, põlevkivi- või turbakaevanduse taasavamiseks;

11. väljendab heameelt selle üle, et avaliku sektori laenude tasumine peaks piirduma projektidega, millel on pärast kliimaneutraalsele majandusele üleminekut mõõdetav mõju sotsiaalsete, majanduslike või keskkonnaalaste probleemide lahendamisele;

12. juhib tähelepanu sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad rahastama kliimaneutraalse majanduse suunas liikumise protsessi raames ka projekte, mis ei tooda piisavalt tulu ja mille jaoks nad ei saa toetust ühestki muust liidu programmist; tunneb sellega seoses heameelt, et on esitatud ettepanek võtta vastu määrus õiglase ülemineku mehhanismi raames loodava avaliku sektori laenurahastu kohta, millega toetatakse avaliku sektori asutusi õiglase ülemineku kavades kirjeldatud üleminekuprobleemidest tulenevate investeerimisvajaduste lahendamisel;

13. märgib, et Euroopa Investeerimispanga mehhanismidega seotud kogemustepagas ja nende kasutuselevõtt on kogu ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seas erinev, ja kutsub õiglase ülemineku mehhanismi kolmanda samba edu saavutamiseks Euroopa Komisjoni üles tagama, et asjaomased liikmesriigid annaksid piisavalt praktilist ja tehnilist abi neile kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, kes soovivad asjaomaseid Euroopa Investeerimispanga mehhanisme kasutada;

14. võtab teadmiseks õiglase ülemineku fondist, ERFist ja ESF±ist antava toetuse ulatuse ühtlustamise, kuna enamikku õiglase ülemineku fondist toetatavatest tegevustest saab rahastada ka ERFi ja ESF±i eesmärkide raames;

15. on mures, et õiglase ülemineku fond võib põhjustada viivitusi ühtekuuluvuspoliitika põhiprogrammide rakendamisel; on samuti mures keerukuse ja bürokraatia pärast, mida selle uue fondi haldamine võib tekitada ühtekuuluvuspoliitika põhiprogrammide haldamisele;

16. peab kahetsusväärseks, et komisjoni ettepaneku eesmärk on luua programmid NUTS 3. tasandil, mitte NUTS 2. tasandil, mis on ühtekuuluvuspoliitika põhiprogrammide rakendamise tasand. See ettepanek on vastuolus funktsionaalsete piirkondade mõistega, arvestades et need piirkonnad ei pruugi olla identsed NUTS 3. haldusaladega. Komitee rõhutab, et NUTS 2. tasandil tuleks nõuda ainult ühte vastavat territoriaalset kava;

17. kutsub üles laiendama õiglase ülemineku fondi toetuse ulatust nii, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saaksid kokkuleppel Euroopa Komisjoni ja liikmesriikidega lisada oma õiglase ülemineku territoriaalsetesse kavadesse uusi toetuskõlblikke projekte; Komitee nõuab lisaks, et fondile eraldatud vahendite jaotamise olulise näitajana võetaks arvesse töötust, eelkõige noorte töötust;

18. nõuab, et kohalikud ja piirkondlikud sidusrühmad kaasataks tihedalt õiglase ülemineku territoriaalsete kavade koostamisse, arvestades et õiglase ülemineku fondi rakendatakse eelarve jagatud täitmise raames ning ERFi ja ESF+ vahendid on tihedalt seotud õiglase ülemineku fondi toetusega;

19. palub komisjonil anda rohkem suuniseid selle kohta, kuidas ta kavatseb aidata korraldusasutusi ja piirkondi õiglase ülemineku territoriaalsete kavade koostamisel, võttes arvesse, et õiglase ülemineku fondi määruse ettepanekut ja selle lisasid võidakse veel oluliselt muuta. Komitee hoiatab lisaviivituste eest nende programmide koostamisel, mille puhul õiglase ülemineku fondi toetus sõltub õiglase ülemineku territoriaalsete kavade heakskiitmise kohustuse tõttu ERFi ja ESF+ toetusest;

20. rõhutab, et mõjutatud piirkonnad ei peaks olema kohustatud oma õiglase ülemineku territoriaalsetes kavades esitama ammendavat loetelu potentsiaalsetest ettevõtetest ja/või tegevustest, millele nad võivad toetust anda, kuna see võib põhjustada viivitusi kavade vastuvõtmisel ja põhjustada korraldusasutustele tarbetut halduskoormust. Komitee juhib sellega seoses tähelepanu asjaolule, et komisjoni uue ühissätete määruse ettepanekust on jäetud välja eraldi menetlus suurprojektide vastuvõtmiseks ning et selline abisaajate ja/või tegevuste loetelu võib seda jälle muuta;

21. nõuab, et õiglase ülemineku fondi tehtavate ülekannete ülempiir oleks 20 % esialgsetest rakenduskavas ettenähtud ERFi ja ESF+ eraldistest. Komitee teeb ettepaneku anda korraldusasutustele suurem paindlikkus, muutes vabatahtlikuks määruse ettepaneku artikli 6 lõike 2 alusel teostatavad ümberpaigutused, mille maksimaalne summa võib olla kuni poolteist korda suurem õiglase ülemineku fondist saadavast toetusest ja seda ainult asjaomaste kohalike ja piirkondlike omavalitsuste loal;

22. rõhutab, kui oluline on vältida tarbetut halduskoormust, nähes selgelt ette õiglase ülemineku fondi programmitöö ja seirekava mõju eelhindamise;

23. märgib, et õiglase ülemineku fondi investeerimisprioriteedid esitatakse asjaomastes riigiaruannetes, mis on osa Euroopa poolaasta protsessist; rõhutab, et piirkonnad ei ole ikka veel ametlikult selle protsessiga seotud, ning leiab, et kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele tuleb anda suurem roll õiglase ülemineku fondi eesmärkide saavutamiseks;

24. toetab asjaolu, et määruses määratletakse konkreetsed elemendid, mis tuleb lisada õiglase ülemineku territoriaalsetesse kavadesse. Komitee kutsub seadusandjat üles lisama neile elementidele selge kohustuse järgida Pariisi kokkuleppe eesmärke ning ELi eesmärki saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus ja 2030. aastaks seatud vähendamiseesmärke;

25. juhib tähelepanu sellele, et üleminekuetapis söepiirkondade platvorm loodi esialgselt selleks, et keskenduda söekaevanduspiirkondadele, kus söekaevandustegevus veel kestab, ja eesmärk oli laiendada teises etapis algatuse kohaldamisala kõigile CO_2-mahukate piirkondadele. Komitee rõhutab, et üleminekuga silmitsi seisvad piirkonnad peavad tegelema sarnaste takistustega ning et uus platvorm peaks seetõttu pakkuma nõustamisteenuseid, abistama korraldusasutusi ja toetusesaajaid nende projektiideede ja praktilise rakendamisega kohapeal ning toimima ka heade tavade vahetamise kohana;

26. toetab sellega seoses õiglase ülemineku platvormi loomist, mis peaks tuginema CO_2-mahukate piirkondade ja teiste selliste piirkondade headele kogemustele, mis on suutnud edukalt minna fossiilkütustelt üle puhastele energiaallikatele. Komitee rõhutab, et see platvorm peaks tagama, et kõik asjaomased komisjoni talitused ja Euroopa Investeerimispank teevad tihedat koostööd, et tegeleda struktuurimuutustega mõjutatud piirkondades. Komitee kohustub osalema aktiivselt õiglase ülemineku platvormi toimimises, eelkõige korraldades koos Euroopa Komisjoniga õiglase ülemineku piirkondade iga-aastase foorumi;

27. rõhutab, et riigiabi käsitlevad ELi sätted peavad võimaldama paindlikkust, kui üleminekuetapis olevad abikõlblikud piirkonnad soovivad meelitada ligi erainvesteeringuid. Komitee kordab komisjonile oma üleskutset võtta uute suuniste koostamisel arvesse ka struktuurimuutustega seotud probleeme mõjutatud piirkondades ja tagada nende piirkondade piisav paindlikkus, et nad saaksid oma projekte rakendada sotsiaalselt ja majanduslikult elujõulisel viisil;

28. rõhutab, et selliste tulusate investeeringute toetamine, mis tehakse õiglase ülemineku fondist muudesse ettevõtetesse kui VKEd, ei tohiks piirduda nende valdkondadega, mis on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktide a ja c kohaste riigiabi eeskirjade alusel riigiabikõlblikud. Riigiabiõigus peaks selle asemel võimaldama kõigil õiglase ülemineku fondist toetust saavatel piirkondadel võidelda tõhusalt töökohtade kadumise ohuga varajases etapis. See tuleks tagada ka üldise grupierandi määruse vastava kohandamisega;

29. rõhutab, et kliimaneutraalsele majandusele üleminekust enim mõjutatud piirkondadele tuleks anda võimalus aktiivselt ja võimalikult varakult võidelda sellega seotud struktuurimuutuste vastu. Seetõttu soovitab Euroopa Regioonide Komitee, et riigiabiõiguse tulevased kohandused, nt Euroopa Komisjoni uue suunisega, mis põhineb ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktil b või c, peaksid tagama, et abi antakse sõltumata abistatava piirkonna staatusest kehtivate eeskirjade alusel;

30. tunnistab aruka spetsialiseerumise strateegiate rolli uue õiglase ülemineku fondi ühe peamise rakendusvahendina;

31. rõhutab, et Euroopa Regioonide Komitee on koostanud küsimustiku, et analüüsida riigiabi eeskirjade vajalikku muutmist seoses struktuurimuutustega Euroopa söekaevanduspiirkondades ([2]); rõhutab, et tulemuste kohaselt tuleb üleminekut toetada riigiabist, et meelitada ligi ettevõtjaid, kes saaksid korvata töökohtade kaotusi ja lisandväärtuse vähenemist, ning et riigiabi eeskirjad peaksid olema paindlikumad, eriti mis puudutab investeeringuid taristusse, energiatõhusust, energiaga seotud investeerimist ja taastuvenergiat;

32. pooldab asjaolu, et seadusandlik ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 175, mille keskmes on ühtekuuluvus, ning on seisukohal, et ettepanekus tuuakse selgelt välja selle Euroopa lisaväärtus ning et see on kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega.

Brüssel, 2. juuli 2020

Euroopa Regioonide Komitee
president

Apostolos TZITZIKOSTAS

([2]) https://cor.europa.eu/et/news/Pages/report-coal.aspx